

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z.Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

NÁSILNÁ KRIMINALITA A JEJÍ PŘÍČINY

Autor práce: Slavomír Pizúr

Vedoucí práce: Mgr. Jan Kuda

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Janu Kudovi za rady, připomínky a vedení práce.

ABSTRAKT

PIZÚR, S. *Násilná kriminalita a její příčiny: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Kuda

Klíčová slova: násilí, kriminalita, ústecký kraj, příčiny, rozdělení násilných trestných činů.

S násilnou kriminalitou se naše civilizace setkává prakticky v každém historickém období až do současnosti, o aktuálnosti proto není pochyb. I mezi námi se určitě najde někdo, kdo se s násilím setkal jak v mládí např. ve školách, tak v běžném životě. Hlavním způsobem získávání materiálů bude analýza informací z dostupné literatury, a dále statistická data policie ČR. V neposlední řadě i analýza informací z Ústeckého kraje. Cílem mojí bakalářské práce bude zjistit příčiny a následky násilné kriminality po roce 1989, a dále porovnat fenomenologii násilné kriminality nyní, oproti roku 1989

ABSTRAKT

PIZÚR, S. *Violent Crime and Its Causes: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019. Supervisor: Mgr. Jan Kuda

Key Words: violent, crime, Usti region, causes, sorting of violent crimes.

Unfortunately, with violent crime, our civilization meets practically in every historical period up to the present, so there is no doubt about timeliness. Unfortunately, among us, we will surely find someone who has encountered violence both in his youth, for example in schools and in everyday life. The main way of obtaining materials will be to analyze information from available literature, as well as statistical data of the Czech police. Last but not least, the analysis of information from the Ústí Region. The aim of my bachelor thesis is to find out the causes and consequences of violent crime after 1989, and to compare the phenomenology of violent crime now compared to 1989.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 ZÁKLADNÍ POJMY	10
2.1. Kriminologie.....	10
2.2. Kriminalita.....	10
2.3. Násilná kriminalita	10
3 FENOMENOLOGIE	11
3.1. Stav	11
3.2. Struktura	12
3.3. Dynamika	12
4 OBĚTI NÁSILNÝCH TČ	13
4.1. Základní pojmy.....	13
4.2. Viktimologie.....	13
4.3. Viktimnost.....	14
4.4. Viktimizace.....	14
4.5. Oběť.....	15
5 DRUHY NÁSILNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	15
5.1. Vraždy a jejich klasifikace.....	15
5.2. Fenomenologie vražd.....	16
5.3. Oběti trestných činů vražd.....	18
5.4. Pachatelé trestných činů vražd.....	18
5.5. TČ loupežné vraždy.....	19
5.6. TČ sexuální vraždy.....	19
5.7. TČ vraždy motivované osobními vztahy.....	21
5.8. TČ vraždy na objednávku.....	21
5.9. TČ vraždy novorozence matkou.....	22
6 ETIOLOGIE	23
6.1. Příčiny.....	23
6.2. Nárůst kriminality po roce 1989.....	25

6.3. Média a kriminalita.....	27
7 PACHATEL NÁSILNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ.....	28
7.1. Význam slova pachatel.....	28
7.2. Pachatelova osobnost.....	28
7.3. Pachatelova typologie.....	30
7.4. Věk pachatelů.....	33
7.4.1. Věk dětí 1-14 let.....	33
7.4.2. Věk mladistvých 15-17 let.....	34
7.4.3. Věk dospělých 18-60 let.....	35
7.4.4. Věk seniorů nad 60 let.....	36
7.4.5. Pohlaví pachatelů TČ.....	36
8 VYMEZENÍ TRESTNÝCH ČINŮ Z POHLEDU PRÁVA.....	38
8.1. Trestné činy proti životu.....	38
8.2. Trestné činy proti zdraví.....	39
8.3. Trestné činy proti svobodě.....	40
8.4. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.....	40
9 POLICEJNÍ STATISTIKY.....	41
9.1. Nejzávažnější násilná trestná činnost v ČR.....	41
ZÁVĚR	46
SEZNAM ZDROJŮ	47

ÚVOD

Tato bakalářská práce se věnuje tématu násilné kriminality a jejími příčinami. Násilí mezi lidmi je staré jako lidstvo samo, a je tedy spjato i s jeho historií už od doby kamenné, přes středověk, až do dnešní doby, kdy nevznikalo násilí vždy jen mezi jednotlivci, ale i mezi státy, které často vyústilo v obrovské konflikty s miliony obětmi na obou stranách. Rozsah utrpení, který je člověk schopen způsobit, je často až nepochopitelný, a to bez ohledu na to, v jaké době žijeme.

Z obrovského množství trestných činů, které se páchají u nás, ale i všude ve světě, násilná kriminalita zaujímá jen malé procento. Bezesporu se však jedná o kriminalitu nejzávažnější a je třeba vždy odhalovat její příčiny. Společnost věnuje těmto případům největší pozornost, a to je zcela pochopitelné. Násilná kriminalita ohrožuje podstatu samotného člověka, ohrožuje jeho bezpečí, šíří strach ve společnosti a ovlivňuje život každého z nás velmi negativním způsobem. Jak se vyvíjí postupy v odhalování kriminality, tak se vyvíjí i zločinci, kteří ji páchají napříč celou historií. V dnešní moderní době, kdy vzrůstá vzdělanost lidí a životní úroveň, však vzrůstá i brutalita násilníků, a to až ke středověkým praktikám, kdy lidé, například kvůli osobnímu prospěchu, jsou schopni udělat prakticky cokoli, a to v negativním slova smyslu.

Téma násilné kriminality jsem si vybral z důvodu aktuálnosti. S násilím se může setkat každý z nás prakticky již od dětství. V době, ve které žijeme a která je protkána technologiemi v tak obrovském měřítku, že se s násilnou kriminalitou setkáváme prakticky každý den, ať už nepřímo (například prostřednictvím médií), kde jsme informováni o těch nejzávažnějších trestných činech, kterými jsou bezesporu vraždy, zabití a těžká ublížení na zdraví. Často jsou tyto případy v budoucnu i zfilmovány. Mě samotného velmi ovlivnil film Sametoví vrazi. Nikdy jsem nepochopil jednání těchto „lidí“, kterým ve velké míře pomohla změna režimu v páchání násilné trestné činnosti. V této práci si pološím otázky zda, násilná trestná činnost roste a jaké byly důvody tak velkého nárůstu kriminality po listopadu roku 1989.

1. Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je osvojit si základní pojmy, které souvisí s násilnou kriminalitou a pochopit rozdíly mezi některými pojmy.

Dále pomocí mnoha teorií vysvětlit příčiny páčání tak závažné trestné činnosti, jakou násilná kriminalita bezesporu je a seznámit se s výsledky zaměřenými na příčiny a na následky páčání této trestné činnosti.

Najít příčiny v obrovském vzestupu kriminality po roce 1989 a porovnat ji s kriminalitou dnešní doby.

Vedlejším cílem bude obohatit se o různé charakterové rysy pachatelů násilné trestné činnosti, vliv věku a dalších faktorů utvářející osobnost pachatele.

Při zpracování bakalářské práce bude využito analýzy odborné literatury, která je zaměřena na násilnou kriminalitu a analýzu statistik Policie České republiky a jiných zdrojů, pomocí kterých byl získán přesný počet nejzávažnějších trestných činů a jejich míra objasněnosti.

2. Základní pojmy

Na úplný začátek je potřeba vymezení základních pojmů, jako jsou kriminologie, kriminalistika a násilná kriminalita, které budu často v této bakalářské práci používat.

2.1 Kriminologie

Kriminologie je věda zabývající se zločinností, jejích pachatelů, obětích a v neposlední řadě o její kontrole. Slovo kriminologie je odvozeno z latinského slova „crimen“ (zločin) a řeckého slova „logos“ (věda). Tento termín pravděpodobně poprvé použil francouzský antropolog Paul Topinard a to v roce 1879.¹

2.2 Kriminalita

Pojem kriminalita je jednou ze součástí předmětu kriminologie, která jej popisuje jako sociálně patologický jev. Zaměření na tuto oblast provádí kriminální fenomenologie. Kriminalitou neboli zločinností rozumíme soubor trestných činů spáchaných na určitém území za určité období, což je nejobecnější pojetí. Jednání posuzované jako trestný čin (legální nebo také juristické pojetí) a jednání odchylné, deviantní (sociologické pojetí).²

2.3 Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je jedním z nejzávažnějších druhů kriminality, která je členěna dle statistické klasifikace. Vychází ze způsobu provedení trestného činu a zahrnuje ty trestné činy, jejichž významnou charakteristikou je poškození, destrukce cílového objektu jednání. Tato definice je velmi široká a může obsahovat činy směřující proti osobě, úmyslné a nedbalostní, ale také zaměřené vůči věci (např. vandalismus, žhářství), a dokonce proti idejím (např. trestné činy rasistické povahy spáchané verbální formou).³

Jak už bylo zmíněno, jedná se o jednu z nejzávažnějších typů kriminality, protože útočí přímo na podstatu lidského života a zdraví. Společnost tomuto druhu

---

¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 15.

² SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 25.

³ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 379-380

kriminality dává velkou vážnost a ta se mimo jiné projevuje i v tom, že subjekty činné v trestním řízení této kriminalitě věnují mimořádně velkou pozornost, což je vyjádřeno vysokou mírou objasněnosti oproti jiným TČ.⁴

3. Fenomenologie

Jedna z hlavních součástí kriminologie je popis kriminality jako společensky nežádoucího jevu. Touto oblastí se zabývá kriminální fenomenologie. Fenomenologie zkoumá, jaká je kriminalita na daném území, jak se vyvíjí v určitém časovém úseku a také zkoumá její strukturu. Tyto zjištěné poznatky pak slouží k objasnění příčin kriminality a poté k vytváření správných forem trestní politiky.⁵

Pokud chceme zjišťovat zákonitosti a příčiny nějakého společenského jevu, musíme ho nejprve důkladně pozorovat a popsat.⁶ Proto se v této kapitole budu věnovat stavu, struktuře a také dynamice násilné trestné činnosti. Je to velmi důležitá součást v boji proti násilné kriminalitě.

3.1 Stav kriminality

Z obecného hlediska lze definovat stav kriminality jako celkový počet protispolečenských skutků, které jsou v daném státě kriminalizované, také známé orgánům zabývajících se trestní justicí a jsou samozřejmě evidovány a kvalifikovány jako trestné činy. Důležité je, že stav kriminality je vždy uváděn v absolutních hodnotách, přičemž je uveden časový interval, územní, administrativní, nebo jiné hraničení.⁷

Stav kriminality je samozřejmě ovlivňován výkonností policie spolu s ochotou spoluobčanů spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Stavem kriminality se rozumí kriminalita policií registrována, která ale není totožná s kriminalitou skutečnou, protože její hodnota není známá.⁸ Toto pojetí lze klasifikovat jako kriminalitu zjevnou, oproti kriminalitě latentní, která v podstatě nevyjde najevo a je skrytá před orgány činnými v trestním řízení a pochopitelně není součástí oficiálních policejních statistik.

⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie*, Plzeň, 2012, str. 113.

⁵ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 123.

⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 44.

⁷ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 49.

⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 45.

Takže stav násilné kriminality znamená, kolik bylo v určitém období a také v určitém místě spácháno násilných trestných činů a kolik se jich podařilo objasnit.⁹

3.2 Struktura

Struktura kriminality vyjadřuje rozdělení celkové kriminality, jejich pachatelů, obětí, také forem jejího páčání a v neposlední řadě způsobených škod do zvláštních skupin. Pokud chceme kriminalitu strukturovat, nejčastěji používáme následující hlediska:

- a) druh kriminality (např. násilná, majetková, mravnostní, hospodářská),
- b) forma páčání kriminality (organizovaná, tradiční),
- c) znaky pachatelů (jejich pohlaví, věk, vzdělání, sociální status, trestní minulost apod.),
- d) znaky obětí kriminality (podobné jako u pachatelů),
- e) další hlediska (závažnost TČ, jejich sezónnost, druh způsobených škod apod.).¹⁰

Z veřejně dostupných policejních statistik je jasně vidět, že podíl násilné trestné činnosti na celkovém počtu kriminality není vysoký. Ale tím, že se jedná o nejzávažnější trestné činy je potřeba tuto kriminalitu regulovat a policie vyvíjí nejvyšší úsilí k jejímu objasnění.

3.3 Dynamika

Dynamika kriminality nám ukazuje její změny v čase. Proto dynamiku kriminality charakterizují hlavně tyto dva parametry. Prvním parametrem je daný směr probíhajících změn, který může být vzestupný, nebo sestupný. Pokud ve sledovaném čase nedochází ani k nárůstu nebo poklesu kriminality, jedná se o tzv. stagnaci v dynamice kriminality. Druhý parametr vypovídá o rychlosti probíhajících změn. Mluvíme proto o kvantitativní stránce dynamiky kriminality.¹¹

Dynamika kriminality je nejlépe vidět, pokud se podíváme na období po roce 1989. V tomto období došlo k enormnímu nárůstu násilné kriminality, a to až na dvojnásobek původního počtu. Byl to následek částečného chaosu u PČR a pronikání zahraničních

---

⁹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 116.

¹⁰ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 51.

¹¹ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 52.

skupin na naše území. Tento nárůst můžeme sledovat až do roku 1995, kdy se situace stabilizovala a počet násilných trestných činů se zastavuje.

4. Oběti násilných TČ

Trestné činy nemají vždy jen pachatele, ale také svou oběť. Jedná se o specifický vztah zvrácené sociální interakce. Dřívější, až nápadné upřednostňování zájmu hlavně o pachatele na úkor poškozených a obětí je postupně snižováno.¹²

4.1. Základní pojmy

Tato kapitola bude zaměřena na vysvětlení některých pojmů, které úzce souvisí s touto problematikou. Těmito pojmy jsou viktimologie, viktimnost, viktimizace a na závěr oběť a poškozený.

4.2. Viktimologie

Slovo viktimologie je složeno ze dvou latinských slov *victima*, což znamená oběť a slova *logos*, které označuje vědu. Tento obor se zabývá obětí a jejími biosociálními a také psychologickými charakteristikami, dále procesy viktimizace, vztahem mezi obětí a pachatelem TČ, rolí oběti v průběhu vyšetřování a v neposlední řadě soudního projednání TČ, pomoci obětem, které zahrnuje jejich odškodnění a následnou rehabilitaci a prevenci viktimizace. Mnoho kriminologů vede spory o tom, zda je viktimologie součástí kriminologie nebo ji můžeme chápat jako samostatný vědní obor s interdisciplinární charakteristikou. Užší pojetí se zaměřuje na oběť TČ, zatímco širší pojetí zahrnuje i oběti přírodních katastrof a válečných konfliktů.¹³

Předmět viktimologie je tvořen šesti základními skupinami:

- a) osoba oběti,
- b) vztah mezi obětí a pachatelem,
- c) proces viktimizace,
- d) role oběti v procesu odhalování, vyšetřování a projednání,
- e) pomoc oběti,

---

¹² DIANIŠKA, G. et al. *Kriminológia*. 2. vyd. Plzeň, 2011, str. 113.

¹³ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vydání. Praha, 2005, str. 156.

- f) prevence a ochrana.¹⁴

4.3. Viktimnost

Slovo viktimnost nám vysvětluje, jak je jedinec, nebo také skupina osob náchylná stát se obětí trestného činu.¹⁵

Viktimnost se váže v nejvyšší míře na věk oběti, na profesi obětí, kde například taxikáři, policisté, obsluhy čerpacích stanic, hlídači, bankovní úředníci, podnikatelé patří do rizikové skupiny. Psychické vlastnosti hrají také důležitou roli (např. agresivita, bázlivost). Dále sociální charakteristiky (např. lidé jiné národnosti, barva pleti, sexuální orientace, narkomané a alkoholici).¹⁶

Z pohledu psychologie rozlišujeme tři viktimogenní faktory:

- a) sociální – to znamená zmíněné profese, životní úroveň, pozice z pohledu rodinného, výchovu v rodině a různé sociální patologie,
- b) osobnostní – znaky osobnostních vlastností, které činí jedince náchylným pro roli oběti,
- c) behaviorální – rizikové jednání a také vyhledávání lokalit se zvýšenou mírou rizika.¹⁷

4.4. Viktimizace

Viktimizace už je procesem, kde dříve potenciální oběť se stává obětí skutečnou.¹⁸

Primární a sekundární viktimizace pak poukazuje na újmy způsobené kriminálním chováním pachatele. Primární viktimizace vyjadřuje újmy způsobené oběti v bezprostřední souvislosti s konkrétním trestným činem (např. zranění tělesných orgánů oběti). Sekundární viktimizace se pak zaměřuje na vedlejší negativní důsledky

---

¹⁴ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 140-141.

¹⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 140-141.

¹⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 55

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. vyd. Plzeň, 2009, str. 100.

¹⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3.vyd. Praha, 2008, str. 154.

spáchaného trestného činu, které nastaly až po ukončení TČ. Zde uvedeme ztrátu zaměstnání v důsledku způsobených zranění nebo také nevhodné medializace případu.¹⁹

4.5. Oběť

V literatuře, která se zabývá viktimologií nepanuje jednotná, pokud jde o rozsah pojmu oběť. Nalezneme zde minimálně tři různá pojetí.

V nejširším pojetí se za oběť považuje člověk nebo i skupina lidí, kteří utrpěli újmu způsobenou trestným činem, ale také válkou, různým typem diskriminace nebo živelnou katastrofou. Toto je obecné pochopení oběti v kriminologii.

V širokém pojetí je obětí osoba, ale i organizace, morální nebo právní řád, který je tak ohrožen, poškozen, nebo dokonce zničen trestným činem.

V tom nejužším pojetí je obětí jen fyzická osoba, která utrpěla trestným činem újmu jakoukoliv (život, zdraví, majetek, čest a jiných). Takže můžeme mluvit o trestném činu bez oběti, kde je ohrožena mravnost, city, svoboda, demokracie a jiné.²⁰

5. Druhy násilných trestných činů

Předmětem pozornosti kriminologie jak minulosti tak v současnosti jsou jevy, jako například násilí ve školách, které má stoupající tendenci, domácí násilí, zločiny z nenávisi, dále nejpočetnější trestné činy, kterými jsou loupeže a trestné činy úmyslného ublížení na zdraví. V této kapitole se zaměříme na ty nejzávažnější trestné činy a to jsou vraždy. Co do počtu jsou naštěstí zastoupeny v malém množství, ale společenská škodlivost je u této trestné činnosti na nejvyšším stupni.

5.1. Vraždy a jejich klasifikace

Vraždy jsou nejzávažnějším trestným činem. Nově upravený trestní zákoník přesunul trestné činy proti životu a zdraví do první hlavy, a zároveň zpřísnil tresty za vraždy. Trestní zákoník zavedl i zcela nový trestný čin zabití, který se odlišuje od

---

¹⁹ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vydání. Praha, 2005, str. 160.

²⁰ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 90.

vraždy tím, že sice dojde k usmrcení osoby, ale důvodem může být silné rozrušení ze strachu, úlek, zmatek nebo i jiné omluvitelné jednání.

Existuje více druhů klasifikací vražd, kde jedním druhem je klasifikace dle motivu:

- žárlivost,
- ze msty či nenávisti,
- vyhnutí se trestné odpovědnosti,
- sexuální uspokojení,
- odstranění osob.²¹

Další klasifikace vražd se skládá ze čtyř hlavních typů a množstvím subtypů. Uvedeme si zde hlavní typy, které jsou:

1. vražda jako druh kriminálního podnikání (např. drogová vražda),
2. vraždy z osobních důvodů (např. vraždy v konfliktu, msta, vraždy autorit),
3. sexuálně motivované vraždy (např. sadismus),
4. vraždy ze skupinových důvodů (např. extrémistické vraždy, kultovní vraždy).²²

Klasifikace dle charakteristik a motivace:

1. interpersonální konflikty (např. žárlivost),
2. ziskuchtivost,
3. vyřizování účtů mezi organizovanými kriminálními skupinami,
4. vraždy na objednávku, tzv. nájemné vraždy,
5. sexuálně orientované.²³

5.2. Fenomenologie vražd

Vzhledem k celkovému počtu násilné kriminality, jsou vraždy našťastí zastoupeny v necelém jednom procentu. A objasněnost těchto trestných činů bývá na vysoké úrovni z pravidla více jak 93 %. Nejvíce vražd je spáchaných s motivem osobních problémů.

---

²¹ ZAPLETAL, J. *Úmyslná usmrcení*. Praha, 1980, č. 5, str. 28.

²² DOUGLAS, J., E. a kol. *Crime Classification Manual. A Standard System for Investigating and Classifying Violent Crimes*. San Francisco, 1997, str. 17–161.

²³ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 122.

Tyto vraždy jsou spáchány mezi osobami, které se velmi důvěrně znají a bývají to většinou rodinní příslušníci, například manžel, manželka, milenci. Většina těchto trestných činů je vykonána pod vlivem alkoholu a dochází k nim po prudkých hádkách a dlouhodobých neshodách. Není výjimkou, že těchto trestných činů se dopouštějí i ženy. Dále jsou hojně zastoupeny vraždy loupežné a vraždy ostatní, které nespadají do žádného druhu vražd a dále se nečlení.

Pokud se podíváme na složení pachatelů těchto závažných trestných činů, zjistíme, že velký podíl mají recidivisté, tedy osoby, které se dopustily vraždy nejméně podruhé. Vysokou účast mají recidivisté na vraždách loupežných. Co se týká mladistvých pachatelů, tak těch je pouze 1 %. Naštěstí se nepotvrzují prognózy o stoupající brutalitě u mladistvých.²⁴

Pokud jde o TČ vraždy, dochází v roce 1990 k velkému nárůstu vražd. Nejhorší situace je v letech 1993 až 2001, kdy toto číslo přesahuje hodnotu 250. Nejhorší je rok 1998, kdy došlo k 313 trestným činům vraždy. V posledních letech se situace zastavuje kolem 200 vražd ročně. Od roku 2008 jejich počet klesá pod hranici 200 vražd. V letech 2010 a 2011 bylo zaznamenáno historické minimum, a to pouze 173 vražd. Vysoký počet vražd byl zapříčiněn zejména vraždami na objednávku, kdy v dobách zrodu podnikání a chaotického právního prostředí docházelo k řešení situací tímto násilným způsobem. K menšímu počtu vražd by mělo docházet i v budoucnu, neboť vraždám, které jsou spáchány s motivem osobních vztahů a které zaujímají největší část vražd, by měla pomoci nová legislativa, která se zabývá otázkou domácího násilí. Jejím dobrým použitím by mohlo dojít k předcházení kritických situací v rodinách a řešení konfliktu jinak než vraždou.²⁵

Při trvající převaze trestných činů pocházejících z interpersonálních konfliktů (motivovaných žárlivostí, mstou, nenávisť a dlouhodobými problémy v rodinách) roste podíl zejména loupežných vražd. Vraždy se často stávají i způsobem vyřizování účtů mezi organizovanými kriminálními skupinami, tento jev byl viděn právě spolu s pádem totalitního režimu u nás. Dále je součástí obchodu s drogami, objevuje se řešení osobních problémů najatým vrahem. Zvyšuje se také zastoupení cizinců mezi pachateli a oběťmi trestných činů. Ale stále dominují vraždy, které můžeme charakterizovat jako emotivně laděné reakce poznamenané zejména konflikty

---

²⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie. Plzeň*, 2012, str. 123-124.

²⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového TZ*. České Budějovice, 2010, str. 71-85.

v rodinách a ve vztazích pachatelů k nejbližšímu okolí. Agresivita zde směřuje jednoznačně proti konkrétní osobě a možný rozsah agresivního jednání na více osob je značně malý, stejně jako jejich recidiva. Typově závažnější jsou vraždy, které jsou prostředkem k získání dalšího cíle (motivované získáním majetku, k vyhnutí se trestní odpovědnosti, ale i k usnadnění jiného trestného činu, k dosažení sexuálního uspokojení). Zde je agresivita již potenciálně orientována na určitý definovatelný okruh lidí a znamená tedy nebezpečí pro menší i větší počet lidí. Co se týká sexuálně motivovaných vražd, jejich podíl se stále pohybuje kolem 2 %, ale mají obrovský vliv na utváření veřejného mínění o práci příslušníků policie. Přitom v těchto případech vždy hrozí velké riziko pachatelovy recidivy i z důvodů psychických poruch pachatele.²⁶

5.3. Oběti trestných činů vražd

U loupežných vražd si můžeme všimnout, že oběťmi se stávají osoby většinou starší, a to zejména ženy. Toto poukazuje na skutečnost, že starší ženy (důchodci) jsou velmi lehkým terčem pro pachatele trestných činů vzhledem k nemožnosti se úspěšně bránit vzhledem ke stavbě těla a pokročilému věku. K největšímu zastoupení vražd dochází, právě mezi osobami, které se znají a motivem jsou osobní vztahy. U těch je obětí nejvíce, v některých případech se jednalo bohužel i o dítě. Tyto trestné činy jsou páčány zejména v rodinách, kde je nevlastní otec. Dále jde o vraždy, kdy se chce matka zbavit svého dítěte, často z důvodu nezvládnání péče o něj. Oběti ve věku středním jsou většinou muži, a to u středního věku téměř dvakrát více než ženy. Tento poměr vychází z té skutečnosti, že muži se stávají často oběťmi z důvodů, že požívají násilí proti ženě nebo i dětem a jsou právě ženami zavražděni v afektu. U vražd na objednávku jsou oběťmi většinou muži, ale není to pravidlem. Vyplývá to z jejich podnikatelské činnosti, která je častokrát za hranicí zákona (oproti podnikání žen) a problémy jsou mezi muži řešeny radikálnějším způsobem s fatálními následky. Druhý největší počet obětí je u vražd ostatních. Muži se stanou oběťmi dvaapůlkrát častěji než ženy. Vzhledem k tomu, že neznáme bližší motivace k těmto trestným činům, nemůžeme u obětí těchto vražd provést podrobnější výklad. Závěrem lze říci, že muži žijí agresivnějším způsobem života, proto se také stávají oběťmi vražd mnohem častěji.²⁷

5.4. Pachatelé trestných činů vražd

²⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 291.

²⁷ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového TZ*. České Budějovice, 2010. str. 71-85.

Jako převládající charakteristika osobnosti pachatelů velké části trestných činů vražd se ukazuje velmi nízká úroveň vzdělání spojená s extrémně primitivním myšlením a nedostatkem sebekontroly, která je potřebná pro společenské soužití. Vedle alkoholu, a to z jedné strany jako původce způsobujícího jednorázovou intoxikaci, jednak působícího trvalé změny v lidském organismu, se u pachatelů trestných činů vražd velmi často uplatňují psychopatologické problémy, které velice výrazně ztěžují jejich náležitou adaptaci vůči okolnímu sociálnímu prostředí, ve kterém žijí a usnadňující působení negativních vlivů.²⁸

5.5. TČ loupežné vraždy

Zde je motivace vraždy jasně viditelná. Bezprostředním cílem trestných činů loupežné vraždy je zmocnit se věci různé hodnoty ve vlastnictví těchto obětí. Velmi často ale můžeme vidět, že pachatelé tímto způsobem získají jen mizivý prospěch, který je ve značném nepoměru k takto závažnému trestnému činu.²⁹

Loupežné vraždy většinou neprobíhají za velkého emočního doprovodu, pachatelé nebývají ani pod vlivem alkoholu a drog, jejich agresivní chování bývá připravované, naplánované. Pachatelé často vraždí zpravidla v domě oběti, nebo ve městech, ale i na venkově. Velmi časté je použití sečných a střelných zbraní a po domácku vyrobené nástroje. Jednají také velmi často ve spolupachatelství, nebo ve skupině a při zatčení odmítají odpovědnost za provedený trestný čin. Ve vztazích k obětem jsou neteční, neprojevují žádné emoce a snaží se svalit vinu jeden na druhého.³⁰

5.6. TČ sexuální vraždy

Vraždy se sexuálním podtextem jsou sice velmi málo častou, ale však neobyčejně medializovanou skupinou násilných trestných činů. Je to dáno zejména jejich častým a agresivním způsobem provedení, které v sobě nese často projevy týrání oběti, velmi obtížnou zjistitelností způsobenou zejména výběrem pachateli neznámé oběti, a z toho důvodu obvykle také opakovatelnosti s častým zaměřením na velmi citlivou skupinu obyvatel, kterou jsou hlavně staří lidé a v nejhorším případě bohužel i

---

²⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 291.

²⁹ ZAPLETAL, J. *Úmyslná usmrcení*. Praha, 1980, č. 5.

³⁰ HERETÍK, A. *Extrémna agresia I. Forenzná psychológia vraždy*. Nové Zámky, 1999, str. 121-122.

děti. Společnost, jak už bylo řečeno, často sleduje v těchto případech velmi bedlivě činnost policie a rychlost dopadení viníka.³¹

Trestným činem sexuální vraždy není přímo čin zavraždění oběti (např. znásilnění nebo pohlavní zneužívání) vedený snahou pachatele vyhnout se odhalení. Ten je často označován jako maskující vražda. Není jím ani zavraždění partnera nebo partnerky ze žárlivosti, kterou vyvolala nevěra, i když se pohlavní styk v jejím pozadí nepochybně také vyskytuje. U sexuálních vražd je zvláštním způsobem zakomponována agresivita do sexuální motivace.³²

Pachatelé sexuálních vražd udeří na své oběti v blízkosti místa svého obydlí. Oběti obvykle předem vůbec neznají. K prvnímu setkání s obětí dojde většinou ve veřejně přístupném místě nebo objektu, ve společenských prostorách, v prostředcích městské hromadné dopravy či na veřejných prostranstvích. Většinou bývají intoxikováni alkoholem nebo zdrogováni. Častěji s obětí navazují slovní kontakt. Jejich projev má většinou zdvořilý tón, s vidinou vzbuzení důvěry oběti k pachateli, v menším množství případů potom agresivní, kdy převládají vulgární výzvy k pohlavnímu styku nebo výhrůžky. K útokům většinou používají zbraně, hlavně nože, nebo škrtkové pomůcky. Před zabitím oběť zraňují, jen v malém počtu případů i po smrti, kde se jedná většinou o psychickou poruchu. Mezi sexuálními aktivitami převládají pokusy o pohlavní styk, méně dochází k nepohlavním aktivitám (osahávání, masturbace nad obětí). Sperma nebývá na místě činu, ani na těle oběti nalezeno. Pachatelé zpravidla uvádějí, že k vyvrcholení nedošlo, to naznačuje jejich neschopnost dojít pohlavním stykem k orgasmu. Menší část poznamená oběť zohavením v obličejové části. Ve třetině případů dochází k pohlavnímu styku po zabití oběti. Na polohování oběti do pozic typických pro sexuální vraždu, tedy s vystavenými pohlavními orgány, je vzácné. Ve čtvrtině případů navíc oběti odcizí cenné předměty, z důvodů majetkových, jako suvenýr, anebo aby si mohli připomenout chvíle strávené s obětí. Nevracejí se na místo trestného činu. Místo činu bývá zpravidla chaotické a neuspořádané. K útokům dochází nejčastěji v jarních a letních obdobích, hlavně v nočních a ranních hodinách.³³

---

³¹ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 390.

³² KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 391.

³³ NETÍK, K. a kol. *Sexuální delikvence, sexuálně motivované vraždy, psychologický profil pachatele. Nepublikovaná Závěrečná zpráva řešení grantového úkolu MV ČR „Zvýšení efektivity ohledání místa činu u nejzávažnějších násilných deliktů.“* Praha: MV ČR, 1997.

Pachatelé trestných činů napadají hlavně osoby opačného pohlaví, a protože mezi nimi převládají muži, útočí zejména na osoby ženského pohlaví. Mužské oběti činily pouze malé procento zkoumaného souboru a byly ve věku mezi 8 a 12 lety. Hlavní obětí je žena ve věku mezi 15. a 30. rokem života a dále žena starší 51 let, která mívá základní stupeň vzdělání a je často bez trvalého přítele. Není soudně trestána a ani její životní styl nevybočuje z chování běžných obyvatel. Třetina však bývá v době trestného činu pod vlivem alkoholu, anebo jiné návykové látky a asi u poloviny můžeme hovořit o určité, mírné formě viktimologického zavinění (pozdní noční návrat z oslav, diskoték bez doprovodu). Pachatel je předem v drtivém počtu případů nezná. Většina obětí se útoku brání jen velmi málo, případně vůbec.³⁴

5.7. TČ vraždy motivované osobními vztahy

Tato skupina vražd je primárně motivována dlouhodobým špatným vztahem s obětí. Základní charakteristikou je až provokující jednání oběti, velký afektivní doprovod vražedné agresivity, který může skončit až fyzickým a psychickým vyčerpáním a netečností pachatele, negativním postojem k oběti, přičemž následkem afektu bývají četná bodná a bodnořezná zranění.³⁵

Místo tohoto trestného činu bývá většinou obydlí pachatele nebo jeho oběti. U vražd manželů je většinou blízkým okolím lépe hodnocen pachatel než oběť. Vražda je vyústěním dlouhodobého neřešeného konfliktu, který ohrožuje životně důležité hodnoty pachatele (děti, rodinu, apod.) a její pravděpodobné spáchání často poukazuje na dlouhé spory a hádky vrcholící možným rozvodem, velké vnitřní napětí pachatele, které se může projevovat růstem intenzity slovní agresivity (od lehkých nadávek až po výhrůžky smrtí), nebo také přechodem ke zpočátku málo intenzivní fyzické agresivitě. Jak roste vnitřní napětí, dochází k neschopnosti adaptačních mechanismů a ke stále častějšímu nevyrovnanému chování. Pachatel bývá ve vztahu často submisivní, se snahou za každou cenu zabránit rozvodu nebo rozchodu. Pachatel dopouštějící se této nekontrolovatelné agrese většinou oběť neukrývá a s policií spolupracuje. Často se stává, že se vrah sám přihlásí na policii.³⁶

5.8. TČ vraždy na objednávku

---

³⁴ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 392

³⁵ HOŘÁK, J. *Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd*. Praha, 2011, str.256.

³⁶ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 393.

Při tomto typu vražd je charakteristická jakákoliv absence osobního vztahu mezi pachatelem trestného činu a jeho obětí. Dále zde bývá velká připravenost a celkové naplánování je na vysoké úrovni. Pachatel také nebývá pod vlivem alkoholu nebo dalších drog. Po provedení vraždy je velká snaha ze strany pachatele oběť ukrýt, přičemž je často k této činnosti použit dopravní prostředek.³⁷

5.9. TČ vraždy novorozeného dítěte matkou

Vraždy novorozence matkou jsou zhruba asi v polovině případů plánované, připravované, těhotné ženy často své těhotenství tají, nenavštěvují gynekologa ani těhotenskou poradnu, žádným způsobem se na porod nepřipravují a vlastní porod probíhá v utajení, často doma, nebo i venku, bez přítomnosti jiné osoby. Způsob provedení většinou připomíná zanedbání povinné péče o dítě, matka aktivně novorozence neusmrcuje, ale zanechá ho na místě porodu, příčinou smrti je obvykle zadušení. Tento trestný čin bývá posuzován mírněji než vražda jako taková, protože se předpokládá, že matka má značně pozmeněné prožívání a to následkem rozrušení způsobeného porodem.³⁸

Jako jeden z hlavních způsobů předcházení tohoto řešení matkou bychom mohli v České republice považovat vybudování velkého počtu babyboxů. Babybox je vytápěný prostor, který je pod dohledem kamerového systému, do kterého mohou matky anonymně odložit své nechtěné narozené dítě. Schránka má šířku 100 cm, hloubku 50 cm a výšku 60 cm. Tento prostor je napojen na stálou službu v nemocnici. Čidla reagují na světlo, ale i zvuk a ihned vyrozumí zdravotnický personál o tom, že se dveře babyboxu uzavřela. Zdravotní personál se o dítě neprodleně postará. Zároveň odchází signál i do mobilů dalšího zdravotnického personálu. Ten, kdo dítě do boxu umístí, zůstává zcela v anonymitě. Pro odkládající osobu je ve schránce připraven lístek s informací o dalším osudu dítěte a o možnostech, jak jej získat zpět. Jestliže matka o dítě nejeví zájem, je nabídnuto k adopci náhradním rodičům.³⁹

---

³⁷ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 393.

³⁸ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 394.

³⁹ Zdroj: <http://www.naseporodnice.cz/babybox.php>

6 Etiologie

Tímto pojmem se označuje zkoumání příčin mnoha jevů. Etiologie kriminologie řeší v podstatě to, co vede pachatele k trestné činnosti, podmínky, které vyvolávají svým účinkem kriminalitu a také zkoumá možné společenské příčiny trestné činnosti.⁴⁰

6.1. Příčiny

Příčin, které vyvolávají násilnou trestnou činnost ve společnosti a také mnoho kriminogenních faktorů vyvolávajících kriminalitu je celá řada. Násilí jako takové je závislé na faktorech jak kulturních, politických, ekonomických, psychologických tak i fyziologických.⁴¹

Rozlišujeme tři základní roviny vzniku pachatele násilných trestných činů:

- biologická,
- psychologická,
- socio-kulturní.⁴²

Biologické teorie se pokouší zjistit určité fyziologické rozdílnosti nebo anomálie, které vedou jednotlivce k používání násilného jednání, ale také poukazují na skutečnost, že násilí můžeme sledovat jako důsledek určité hormonální nevyváženosti, poškození mozku, genetických předpokladů nebo chromozomální nepravidelnosti. Musíme lišit biologické a také genetické vlivy. Genetické vlivy jsou jen jedním z hlavních biologických vlivů na chování jedince, které obsahují chromozomy daného jedince. Oproti tomu biologické vlivy jsou události působící na jednotlivce biologicky, a tak nejsou zakódované v jeho deoxyribonukleové kyselině (DNA).⁴³

Jedním z mnoha lidí zabývajících se genetikou byl i Cesare Lombroso, který genetiku považoval za stěžejní, a to v ovlivňování kriminálního chování jedince.

Stejně tak jako biologické vysvětlení problematiky se i psychologické postupy zaměřují především na jednotlivce, a ne na skupiny. Psychologie ale poukazuje

---

⁴⁰ DIANIŠKA, G. *et al. Kriminológia*. 2.vyd., Plzeň, 2011, str. 81.

⁴¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2008, str. 300.

⁴² TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. Praha, 2010, str. 129-146.

⁴³ DIANIŠKA, G. *et al. Kriminológia*. 2.vyd., Plzeň, 2011, str. 195.

na to, že násilná trestná činnost je výsledkem zvláštností typů osobností nebo výsledkem aklimatizačních procesů, v důsledku kterého se osoba naučila reagovat na zvláštní podmínky nebo také na stimuly násilné trestné činnosti. Novodobá teorie zaměřila svojí pozornost na vztahy učení a násilného jednání, příkladem můžeme uvést princip imitování, podle kterého se mládež může naučit být násilníky právě napodobováním agrese od dospělých jedinců. Dítě vyrůstající od malička v násilnickém prostředí svých rodičů se také bude chovat tímto způsobem, tedy násilnicky, protože nic jiného nezažilo, a proto mu to přijde normální. Studie dokazují, že velké procento dětí, které byly svědky násilnického chování svých rodičů, se v pozdější době chovaly také násilnicky v porovnání s normálně vychovávanými dětmi. I navzdory těmto vysokým rizikovým faktorům se mnoho dětí v brzkém věku nechovalo násilnicky. Tuto skutečnost, že některé děti jsou více zranitelné pod vlivem negativních okolností, zatímco ostatní se dobře přizpůsobují a jsou také schopné vyrovnávat se s těmito okolnostmi, můžeme vysvětlit právě působením genetických a biologických vlivů. Jako další biologické faktory můžeme zmínit anatomické rozdíly mezi vrozenou inteligencí násilných a zcela normálních jedinců, působení nejrůznějších hormonů, genetiky či chromozomálních abnormalit.⁴⁴

V naprosto jiném světle je vysvětlení společensko-kulturní, které je chápáno jako násilí zakořeněné v kultuře a náboženství sociální skupiny, jako takový odraz společných norem chování. Násilí nepovažují za nic neobvyklého ale jako součást společenské stránky světa. Sociologické modely poukazují na sociální charakteristiky a společenské prostředí, ve kterém se určitá osoba nachází. Množství agrese ve společnosti je mnohdy spojeno s velkými společenskými změnami, například konflikt mezi kulturami, kdy převládající společenská skupina využívá svoje hodnoty, také vzdělávací metody, v neprospěch politické a ekonomické podřízenosti druhé společenské kultury. U příčin násilné kriminality se v tomto případě sledují hlavně společenská třída, vzdělání obyvatelstva, chudoba, bohatství nebo rasové zastoupení. V odborné literatuře se velmi často setkáváme s tvrzením, že děti z chudších rodin jsou vystaveny mnohem většímu tlaku násilí v jejich prostředí. Tato míra se dále prohlubuje učením vzorového agresivního chování. Předmětem studie se stal vztah k domácímu násilí, které zcela jednoznačně ukazuje na fakt, že muži hlavně z nižších socioekonomických skupin se velmi často dopouštějí týrání svojí manželky v porovnání

---

⁴⁴ DIANIŠKA, G. *et al. Kriminológia*. 2.vyd., Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, str. 195.

s muži z vyšších společenských skupin. Při zkoumání vlivu vzdělání na tendence následného násilného chování se zjistilo, že tyto skupiny násilných a nenásilných mužů se neliší ve stupni dosaženého vzdělání. Zajímavé je, že u nenásilných mužů lze pozorovat velmi velké rozdíly ve stupni dosaženého vzdělání, zatímco násilní muži dosahují průměrného vzdělání. Rozdíly může ovlivňovat i samotný pohled společnosti na dosažené vzdělání. Ve velkém množství kultur na celém světě je kladen větší důraz na vzdělání spojené s investicemi do společnosti, v tomto důsledku není překvapující, že dosažení vyššího vzdělání je automaticky spojeno s menším množstvím násilí. Je podezření, že tlak ekonomické krize může zvyšovat pravděpodobnost násilí v rodině, zatímco podpora může snížit přinejmenším týrání u dítěte. Podpora je většinou brána ve spojení s pomocí manžela, partnera, rodiny nebo přátel.⁴⁵

6.2. Nárůst kriminality po roce 1989

Příčiny velkého nárůstu násilné trestné činnosti po roce 1989 si mnoho kriminologů vysvětluje tím, že byl zcela zrušen trest smrti, zákon číslo 150/1969 Sb. O přečinech, dále udělování rozsáhlé amnestie, která zahrnovala téměř 30 000 vězňů. Velké množství z nich zneužilo důvěry a dopustilo se nových závažných trestných činů. Docházelo také k velkým změnám ve společnosti. Mnoho občanů naší republiky nesprávně pochopilo pojem demokracie a vyložilo si ho po svém ve smyslu, že si každý může dělat, co chce.⁴⁶

Důvodů vzestupu velkého počtu trestných činů je celá řada a lze je vysvětlit zejména přechodem od komunistického režimu k demokratické společnosti, což je spjato, vedle kladných aspektů spočívajících hlavně v zesílení základních lidských práv a svobod obyvatel, ale také s velkým snížením možnosti kontrolování a zasahování oficiálních institucí kontroly zločinnosti do práv jednotlivce, a tím i s průběžným vyrovnáváním vývoje registrované kriminality na území České republiky s vývojem ve vyspělých demokratických státech.

S postupným rozvojem tržní ekonomiky a souvisejících rozdílů mezi sociálními skupinami a rozdílů v možnostech společensky uznávaných cílů, byl také rozdíl dosáhnout těchto cílů legálními prostředky.

---

⁴⁵ DIANIŠKA, G. *et al. Kriminológia*. 2.vyd., Plzeň, 2011, str. 196.

⁴⁶ DIANIŠKA, G. *et al. Kriminológia*. 2.vyd. Plzeň, 2011, str. 62.

Dlouholeté pokřivování hodnot obyvatel v komunistickém a totalitním státě, které se projevovalo naprostou neúctou k cizímu majetku, kdy všechno bylo všech a kdo nekradl, tak okrádal vlastně sebe a svojí rodinu.

Otevřením hranic našeho státu spolu s migrací spočívající ve zcela velkém omezení kontroly pohybu jak našeho obyvatelstva, tak cizinců pronikajícím na našem území, kdy se náš stát stává tranzitním, ale i cílovou zastávkou pro určité druhy kriminální činnosti spojené s drogami a organizovaným zločinem.

Demografický vliv nastupujících silných ročníků do věku mladistvých a dospělých zapříčiněný velkou porodností v 70. letech 20. století.

Plošné amnestie v letech po revoluci hlavně v letech 1989 a 1990. Tímto způsobem se na svobodu dostalo obrovské množství zločinců, kteří využili nestability nového státního zřízení.

Problém také nastal srovnáním se statistikami dřívějších institucí kontroly kriminality před rokem 1989. Můžeme se ptát, do jaké míry nedocházelo díky politickým zájmům dřívějšího režimu na prezentaci malé úrovně kriminality v komunistických státech ke zkreslování získaných údajů, třeba formou nezaevidování všech oznámených trestných činů do statistik.⁴⁷

Na obrovském poklesu objasněnosti v listopadovém období se projevila hlavně absolutní destabilizace osob činných v trestním řízení z důvodů plošných personálních obměn, změn ve způsobu vykonávání práce a také změn v legislativní oblasti. Ochota obyvatelstva oznamovat trestné činy a jejich možné pachatele, která byla spojena s nedůvěrou v osoby činné v trestním řízení a následné spolupráci byla také na velmi nízké úrovni.

Nedostatky a nestálost v nově vznikajícím systému právního řádu byly zapříčiněny právě častými změnami v úpravě legislativy. Spojení s omezenou kapacitou osob činných v trestním řízení v souvislosti s fatálním nárůstem registrovaných trestných činů, kdy si musíme uvědomit, že tento počet byl po roce 1989 až trojnásobný, celé situaci vůbec nepomohl.⁴⁸

---

⁴⁷ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 141-142.

⁴⁸ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, 2005, str. 142.

6.3. Média a kriminalita

Základy násilí, ve většině společností, tkví ve velké míře už v jejích kulturních tradicích, způsobu života a také ve změnách, které souvisí s relativizací dříve vyznávaných hodnot. Specifickou problematiku představuje vliv masmédií na kriminalitu, především násilnou.⁴⁹

Většina odborníků se shoduje v tom, že prezentace násilí v mediích není ani zdaleka neškodná. A tak můžeme alespoň v dlouhodobém výhledu říci, že sledování násilných scén ve filmech a videích, ale i v počítačových hrách zvyšuje vyskytování násilí i v průběhu reálného života. Mechanismy sociálního zdokonalování a efekty fascinace fungují hlavně u agresivně založených osob.⁵⁰

Víme, a řadou výzkumů je potvrzeno, že velká většina obyvatel získává znalosti o zločinech právě z médií. Média a mediální zpravodajství se tak značnou mírou spolupodílejí na tom, jak se ve společnosti o zločinech hovoří a jaká případná opatření k jeho kontrole shledají občané za potřebná nebo nevyhnutelná. Bylo zjištěno, že tematika zločinu lidi velmi přitahuje.⁵¹

Máme-li se mediálnímu zpravodajství věnovat jako zdroji poznatků o kriminalitě, nejdůležitější se nejeví jenom otázka, jak velkou porci zločinu nám média ukazují, ale také i to, jak je zprostředkovaný obraz kriminality odpovídající skutečnosti. Studie potvrdily, že ve zprávách se v daleko větším počtu, než odpovídalo reálné situaci, objevují zločiny násilného podtextu a zločiny se sexuálním zaměřením. Je zajímavé, že ve statistikách se objevuje násilná a mravnostní kriminalita v necelých 9 % z celkové kriminality, ale v mediích zabírají 46 % veškerého prostoru, který je věnován kriminalitě.⁵²

Pokud se budeme věnovat analýze tisku z hlediska obsahu psaní o násilné kriminalitě provedené v roce 1993, vyplývá, že každý den přinesly média zprávu

---

⁴⁹ ZAPLETAL, J. *K problematice násilí a násilné kriminality v současnosti*. Kriminalistika, 1994, č. 2, str. 149–150.

⁵⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Plzeň, 2006, str. 176–177.

⁵¹ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. Praha, 2010, str. 32.

⁵² TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. Praha, 2010, str. 34.

minimálně o jednom novém násilném trestném činu, spojenou s jeho stručným popsáním. Tento fakt můžeme sledovat až do dnešní doby. Vraždy zahrnovaly polovinu zpráv, čtvrtina zpráv se týkala loupeží.⁵³

7. Pachatel násilných trestných činů

Jedním ze základních prvků procesu kriminogeneze je samotný pachatel. Získané poznatky o pachateli násilných trestných činů se využívají v mnoha různých vědních oborech, jako je třeba kriminalistika, trestní právo nebo soudní psychiatrie.⁵⁴

7.1. Význam slova pachatel

V trestněprávním pojetí je pachatelem ta osoba, která se dopustila trestného činu a je kvůli tomu stíhána. Kriminologie však rozebírá tento pojem více do hloubky. V kriminologii je pachatelem trestného činu každý, kdo se dopustil trestného činu a nebere ohled na to, jestli za tento skutek je, nebo není stíhán, ale zaměřuje se i na osoby, které jsou možnými pachateli kriminality nebo i jejich chování poukazuje na znaky sociální patologie.⁵⁵

Pachateli trestných činů z kriminologického pohledu tedy jsou osoby, které spáchali trestný čin, osoby trestně neodpovědné - mladiství a osoby nepřičetné, recidivisté, osoby se sociálně patologickým jednáním (drogově závislý, prostitutky, extremisté).⁵⁶

7.2. Pachatelova osobnost

Osobnost pachatele je organizovaný celek tvořený psychickými vlastnostmi, který předurčuje chování jednotlivé osoby a stává se tím odlišným od jiných jednotlivců. Obsahuje vrozené vlastnosti a také vlivy působení sociálního prostředí.⁵⁷

V souvislosti s pachatelovou osobností se psychologie zajímá o dvě zásadní otázky. První je, jakým způsobem dospívá jedinec k připravenosti chovat se kriminálním způsobem, to znamená, jaké duševní pochody a vlastnosti uvádějí trestnou činnost, udržují ji

---

⁵³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2008, str. 301

⁵⁴ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 159.

⁵⁵ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 64.

⁵⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 113.

⁵⁷ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 64.

aktivní a dávají jí její konkrétní podobu. A druhá otázka směřuje ke zjištění, jestli se pachatelé vyznačují určitými psychickými specifickými, které je odlišují od bezúhonných osob, a pokud tomu tak je, pak o které vlastnosti se jedná. Tyto dvě otázky poukazují v základní podobě výchozí pozice dvou přístupů ke studiu osobnosti pachatele v kriminologické psychologii. První přístup se běžně označuje jako procesuální. Druhý přístup se nazývá strukturální.⁵⁸

Lze rozlišit pět základních typů osobností pachatelů násilné trestné činnosti:

- zcela normální,
- neurotický,
- psychopatický,
- mentálně nedostatečný,
- psychotický.⁵⁹

Socializovaný typ je zcela normální osoba, na kterou lze vztahovat všeobecné poznatky o chování. Spáchaný skutek má spíše ojedinělý charakter, který je výsledkem nelehké situace, ledabylosti a neúmyslnosti. V osobnosti socializovaného typu chybí známky poruchovosti, jednání s tímto typem osobnosti nebývá problémové.

Nervově labilní typ je nápadná osobnost, u které se vyskytují velké nebo i malé neurotické poruchy (vysoká úzkost, neurovegetativní poruchy, deprese, hysterie). Kriminální chování je výsledkem nevyřešených emocionálních problémů (často v rodině). Páchání trestné činnosti má typické znaky a jednání s nervově labilním pachatelem je komplikované.

Psychopaté jsou výrazně nápadné osobnosti, projevují se osobitými a nezvyklými způsoby v chování a prožívání. Znamená to většinou psychiatrickou diagnózu. Kriminální jednání je projevem relativně dlouhodobé poruchy osobnosti a odmítají, nerespektují a porušují různé sociální a právní normy. Bohužel v kriminálním okruhu je velké zastoupení psychopatů (okolo 30 %) a jejich počet dále roste s opakováním trestné činnosti. Jednat s takto narušeným jedincem je mimořádně obtížné.

---

⁵⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. vyd. Plzeň, 2009, str. 59-60.

⁵⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. vyd. Plzeň, 2009, str. 62.

Mentálně slabý typ je osoba, která se vyznačuje malou inteligencí. Kriminální jednání je výsledkem primitivní osobnosti, tomu odpovídá i pohled na jejich trestnou činnost. V mnoha případech se tato skupina osob dopouští násilné trestné činnosti. Často je vykonavatelem nápadů druhých lidí z jeho okolí. Zjistit tento typ pachatele bývá ve většině případů snadné, kontakt s ním však přináší rizika ve smyslu nespolehlivých výpovědí, nesmyslných závěrů atd.

Psychotický typ je osoba trpící nějakou z konkrétních duševních chorob. Kriminální chování je vázáno na aktuální fázi psychického onemocnění, osobnost psychotika je většinou nápadná svojí výstředností, nesrozumitelností a nezřídka brutálním chováním. Jestliže se psychotik dopustí trestného činu, jde většinou o násilné trestné činy. Rozlišit konkrétní duševní choroby je velice náročná záležitost, která vyžaduje povolání znalce z oboru psychiatrie a v některých případech i klinického psychologa.⁶⁰

7.3. Pachatelova typologie

Typologií pachatelů násilných trestných činů bylo do současnosti vytvořeno velké množství, ale musíme zároveň říci, že je do jisté míry velmi nepřehledné. Do dnešní doby o nich chybí ucelený přehled.

V kriminologii se můžeme často setkat s typologiemi zdůrazňujícími zejména biologické, psychologické a sociologické charakteristiky osobnosti pachatelů.⁶¹

Typologie podle biologických dispozic se zabývá tím, jaký mají vliv biologické dispozice na utvoření osobnosti pachatele násilných trestných činů. V minulosti se setkáváme hlavně s těmito teoriemi:

1. kriminální antropologie – zabývající se stavbou kostí,
2. fyziognomické teorie – zabývající se tvarem těla,
3. frenologické teorie – zabývající se tvarem lebky,
4. koncepce oligofrenního pachatele – zabývající se inteligencí.

Mezi hlavní představitele patří C. Lombroso a E. Kretschmer.

---

⁶⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. vyd. Plzeň, 2009, str. 62-66.

⁶¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 116.

Typologie dle psychických dispozic řeší to, jaký vliv mají psychické dispozice na utváření osobnosti pachatele násilných trestných činů. Vycházejí zejména z oblasti psychologie:

1. řeší strukturu osobnosti (schopnosti, charakter, temperament, motivace, postoje, zájmy),
2. zabývá se faktory druhého řádu a to jestli je pachatel extrovert, introvert,
3. zabývá se adaptací člověka na prostředí – nepřizpůsobení novým životním podmínkám se nazývá maladaptace.

Charakteristiky pachatelů násilných trestných činů podle psychických abnormalit:

1. intelekt mimo uznávané normy,
2. sexuální odchylka,
3. duševní onemocnění,
4. různé stavy přičetnosti,
5. toxikomanie.

Asi nejvýznamnějším představitelem je H. J. Eysenck a jeho teorie rozdílného podmiňování.

Typologie podle vlivů sociálního prostředí zkoumá osobu z pohledu, jaký má zásadní vliv prostředí, ve kterém žije, na jeho osobnost. Kriminologie vychází především ze sociologie:

1. sociální prostředí pachatele,
2. sociální určení pachatele,
3. hodnotový žebříček pachatele a jeho sociální začlenění.⁶²

---

⁶² SVATOSĚ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 41-42.

Hlavními představiteli těchto typologií jsou A. Cohen a jeho teorie subkultur, dále T. Sellin s teorií kulturního přenosu, E. H. Sutherland a teorie odlišného sdružování.

Rozlišujeme tři hlavní typy pachatelů násilné trestné činnosti:

1. afektivní pachatel násilných trestných činů,
2. deviantní pachatel násilných trestných činů,
3. racionální pachatel násilných trestných činů.

Afektivní pachatel násilných trestných činů většinou není označen jako nebezpečný pachatel, a také prognóza jeho budoucího chování je velmi příznivá a pravděpodobnost recidivy na nízké úrovni. Charakteristická je emocionálně nezvládnutá situace, např. partnerské vraždy a vraždy v rodinách obecně.

Deviantní pachatel je osoba, která nemá vůbec žádný osobní vztah k poškozenému. Pachatel tedy není motivován osobním vztahem k oběti, ale na oběť zaútočí bezohledným způsobem. Prognóza dalšího jednání u devianta není příznivá, lze u něj předpokládat velmi vysokou míru nebezpečnosti.

Typickým znakem racionálního pachatele je připravenost a promyšlenost trestného činu a spočítání následných rizik. Samotný trestný čin je prostředkem k dosažení nějakého cíle, v důsledku toho má pachatel z útoku většinou zisk, buď materiální, nebo jiný (zbavení se nepohodlných osob). Prognóza je hodnocena jako velice nepříznivá a lze očekávat vyšší nebezpečnost.⁶³

Další typologií násilných pachatelů zpracoval J. C. Spencer, který rozlišuje tyto typy:

1. Kulturně násilný pachatel - jedná se o skupinu jednotlivců, kteří žijí v dalších subkulturách, ve kterých je násilná činnost akceptovaným prvkem, respektive nástrojem pro řešení konfliktů a mezilidských vztahů. Pojem subkultura násilí se používá na přiblížení většiny násilných trestných činů mezi sociálně slabšími skupinami z prostředí chudinských čtvrtí velkých měst.

---

⁶³ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha, 1998, str. 90.

2. Kriminálně násilný pachatel – tato skupina pachatelů používá násilí jako prostředek k dosažení, uskutečnění kriminálního činu. Příkladem je páchaní trestných činů loupeží.

3. Patologicky násilný pachatel - tento typ pachatele charakterizuje mentální onemocnění nebo také určité poškození mozku.

4. Situačně násilný pachatel – zde lze říci, že tato skupina pachatelů páchá násilné trestné činy při zvláštních příležitostech, často jsou výsledkem provokací nebo v důsledku domácích hádek a neshod v mezilidských vztazích. Tyto činy jsou často popisovány jako „zločiny z vášně“, kdy osoba na krátkou chvíli ztratí kontrolu nad sebou a později velmi často lituje činu, který spáchala.⁶⁴

7.4. Věk pachatelů

Vnější vlivy sociálního prostředí se liší v závislosti na věku člověka. Osobnost člověka se mění na každém věkovém stupni osobního vývoje. Z toho vyplývá rozmanitost reakcí na stejné životní situace u osob různého věku. Projevuje se to také v převažující trestné činnosti u rozdílných věkových kategorií pachatelů násilné trestné činnosti. Například skupinová trestná činnost převažuje u dětí a mladistvých.⁶⁵

7.4.1. Věk dětí 1-14 let

Z hlediska morálního je dětství nejdůležitějším životním obdobím, ve kterém se dá ovlivnit mnoho oblastí osobnostního vývoje v pozitivním, ale také v negativním smyslu. Do šesti let života je ve velkém procentu případů jediným vzorem morálních hodnot pro dítě jeho rodina, s nástupem dítěte do školní docházky se ale situace dramaticky mění. Do jeho života se také začleňují nové autority, kdy jejich vliv se nemusí podobat s výchovnými vlivy rodičů.⁶⁶

---

⁶⁴ DIANIŠKA, G. et al. *Kriminológia*. 2. vyd. Plzeň, 2011, str. 193.

⁶⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 125.

⁶⁶ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 65-66.

Se začínající pubertou může dojít k tomu, že rodiče a ostatní dospělí v okolí dítěte přestávají být vzorem, nastává nevyhnutelný konflikt s autoritami. Svoji pozornost více zaměřuje na svoje vrstevníky, a ti teď na jeho chování mají větší vliv než kdykoliv dříve. Často se stane součástí skupiny, party, ve které se cítí dobře a která má pravidla vytvořená jejím vůdcem. Potřeba zapadnout do party a být ostatními uznáván často převyšuje vštěpované normy rodičů a učitelů. Z toho vznikají různé nerozvážené činy, které jsou prostředkem získání si obdivu své sociální skupiny, např. násilné chování vůči jiným skupinám.⁶⁷

Příklad násilné trestné činnosti z 10. září 2004:

Třináctiletá Barbora Němečková byla brutálně zavražděna na Nový rok cestou domů do Kmetiněvsi od kamarádky ze sousedního Hospozína. Vrah dívku pobodal a pak ji znásilnil. Nakonec tělo odtáhl do pole. V noci lidé našli školačku několik stovek metrů od vesnice u potoka nedaleko silnice. Na případu pracoval speciální tým policistů z Policejního prezidia, správy Středočeského kraje a okresního ředitelství Kladno. Měli jen jedinou stopu - biologický vzorek, který zůstal za nehty zavražděné dívky. Z tohoto vzorku a následné pitvy nakonec udělali profil vrahova DNA. Ani po třech měsících se policisté nemohli dobrat žádného výsledku. Pomohli jim místní obyvatelé, kteří se rozhodli dobrovolně odevzdat vzorky DNA. Okruh se nakonec rozšířil i na chlapce mladší 15 let. Policisté odebrali téměř 700 vzorků. K podezřelému je dovedl až jeden z posledních. K jejich překvapení byl mladší 15 let. Pracovníci kriminalistického ústavu identifikovali pachatele na základě analýzy DNA. Pozitivní výsledek byl zjištěn až při zkoumaném vzorku číslo 632.⁶⁸

7.4.2. Věk mladistvých 15-17 let

Období dospívání, to je 15. až 18. rok života je v mnohém podobný předcházejícímu. Nadále přetrvává potřeba přizpůsobení se vrstevníkům a sdružování mladistvých v partách, kteří v tomto věku často prosazují určitou myšlenku nebo se hlásí k radikálnímu hnutí (např. nacionalistická hnutí). Agresivní chování proti určitým skupinám obyvatel je v těchto případech omlouváno tím, že je to „pro dobro věci“ a změnu ve společnosti je potřeba vzít do svých rukou. Kriminalita mladistvých je skoro vždy páchána ve dvojici nebo skupině, protože kriminální jednání má pro tuto věkovou skupinu svůj význam hlavně před publikem.⁶⁹

Pachatelem násilné trestné činnosti bývá většinou osoba, která se v minulosti, nejčastěji v rodině, sama opakovaně stala obětí špatného zacházení a násilí, které

⁶⁷ HERETIK, A. *Základy forenzní psychologie*. Bratislava, 1994, 230 s.

⁶⁸ https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/dna-u-kmetinevsi-vrazdil-skolak.A040910_133224_krimi_ton

⁶⁹ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 68

vyvolalo pocit bezmoci a zahanbení. U osoby s touto zkušeností může docházet ke schvalování násilného chování a jeho rozšíření na další osoby, které se tak dostanou do role obětí a jsou tak použity jako prostředek ke zvýšení sebevědomí násilníka a získání jeho pocitu nadřazenosti a moci.⁷⁰

Příklad násilné trestné činnosti z 22. listopadu 2010

Ústecký krajský soud dnes začal řešit citlivý případ brutálního útoku dvou romských výrostků, kteří v Krupce na Teplicku bili, týrali a znásilnili dvanáctiletého chlapce z dětského domova. Před soudem stojí jen jeden, sedmnáctiletý útočník. Druhému ještě nebylo patnáct, a tak vyvázl bez trestu.⁷¹

7.4.3. Věk dospělých 18-60 let

Na začátku dospělosti čelí mladí lidé většímu počtu důležitých výzev. Velké množství lidí v tomto věku se začleňuje do života, nastupuje do svého prvního zaměstnání nebo se může setkat s případným neúspěchem v určité oblasti života. Nezaměstnanost mladých lidí, kteří ještě neměli nebo nemají příležitost pracovat, je mnohem závažnější problém než nezaměstnanost u lidí, kteří už byli dostatečně dlouho zaměstnáni.⁷²

Příklad násilné trestné činnosti z 3. prosince 2018

Osmapadesátiletá žena zemřela v noci na pondělí při přepadení čerpací stanice v Nelahozevsi na Mělnicku. Na místě pracují kriminalisté, kteří případ vyšetřují a pátrají po dvou podezřelých. Incident se odehrál podle policie mezi půl třetí a třetí ráno na pumpě u silnice číslo 608. Jedno z posledních smrtelných přepadení pumpy se odehrálo v roce 2008 v Ústí nad Labem, kde byl zastřelen obsluhující prodavač. Lupič odnesl několik tisíc korun. Policisté později z této vraždy vinili pětinasobného vraha Romana Postla, který ale zemřel v nemocnici ještě před projednáváním případu. Loupežnou vraždu vyšetřovali policisté také v roce 2007 v Liberci, kde během nočního přepadení zemřel pracovník obsluhy. Podezřelý byl dopaden až po několika letech a v roce 2011 dostal 13 let vězení. V roce 2004 vyšetřovali loupežnou vraždu na pumpě v Bruntálu, kde po útoku nožem zemřela 50letá žena. Lupič si odnesl asi 27 tisíc korun. Útočníka policisté dopadli a soud ho poslal na 21 let do vězení.⁷³

7.4.4. Věk seniorů nad 60 let

Pro tuto životní etapu je typické stárnutí jedince, méně fyzické síly, zhoršení celkového zdravotního stavu a změny vnímání, myšlenkových pochodů a paměti. Díky

⁷⁰ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 69.

⁷¹ https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/mladik-ktery-v-krupce-zbil-a-znasilnil-dvanactileteho-zacal-loupit-uz-jako-dite.A101122_132948_usti-zpravy_alh

⁷² HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 70.

⁷³ <https://www.novinky.cz/krimi/490851-lupici-prepadli-pumpu-na-melnicku-zabili-prodavacku.html>

poklesu hormonálních hladin dochází také k poklesu agresivního chování, i kriminální dráha recidivistů je v pokročilejším věku na ústupu. Ale někdy, bez ohledu na tyto skutečnosti, se někteří staří lidé mohou dopouštět násilných trestných činů, které jsou zapříčiněny afektivní labilitou a slabou sebekontrolou.⁷⁴

Příklad násilné trestné činnosti z 2. července 2002

Vraždou skončily v neděli večer dlouhodobé spory mezi obyvateli dvou sousedních domků ve Všesulově na Rakovnicku. Po hádce tu muž (71) bodl několikrát nožem svého souseda (43). Pobodaný ještě stačil vyběhnout před dům na zahradu a tam zemřel. Při potyčce byly zraněny i dvě ženy: manželka zavražděného (40) a družka pachatele (60). Okolnosti celé tragédie šetří policie. Takový rozruch malá obec Všesulov ještě nezažila. Postarali se o něj obyvatelé dvou domků, kteří léta vedli malicherné sousedské spory. Nedělní tragédii údajně předcházela hádka, kdy důchodce obvinil svého souseda, že mu přes plot hází trávu a plevel. Co se dělo dál v rozruženém mozku jednademdesátiletého muže, už asi nikdo nepochopí. Konflikt, který se zvrhl ve vražedné řádění ukončil až příjezd policejních aut, sanitek a nakonec i pohřebního vozu. Smutným svědectvím tragédie byly po jejich odjezdu už jen stopy krve na zahradních schodech u domu. Pachatele policisté okamžitě zavřeli do policejní cely.⁷⁵

7.4.5. Pohlaví pachatelů TČ

Pozorování pachatelů násilných trestných činů dle pohlaví má hlavní význam při typování pachatele na specifický druh trestné činnosti. Ženy a muži mají rozdílný způsob přemýšlení, jiné chování, jinou motivaci, rozdílný způsob páchaní trestných činů.⁷⁶

Je známa obecná tendence podceňovat kriminalitu u žen. Navenek se může zdát, že kriminalita u žen neznamena tak velký společenský problém. Ale jsou to právě ženy, které sehraji při výchově dětí hlavní úlohu. Pokud se tedy žena dopustí trestné činnosti nebo vede nevhodný způsob života, vzniká v rodině prostředí, které může vývoj dětí ovlivnit velmi negativním způsobem.⁷⁷

Ženy se v mnohem větší míře stávají pachatelkami trestných činů spíše majetkové nebo ekonomické povahy, které nepoukazují na nutnost použití násilí a agresivního chování, to je spojováno s jejich všeobecně nižší mírou agresivity v porovnání s mužským pohlavím.⁷⁸

⁷⁴ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 72.

⁷⁵ <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/10211/duchodce-vrazdil-kvuli-plevelu.html>

⁷⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, str. 42.

⁷⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Základy kriminologie*. Praha, 1993, str. 75.

⁷⁸ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2009, str. 73.

V průběhu socializačních přeměn působí u dívek a žen, tzv. ochranné faktory, vlivem kterých dojde k omezení nebezpečí delikventního vývoje. Jde hlavně o to, že pro dívky pravděpodobně nejsou až do takové míry (jako pro chlapce) důležité a rozhodující reakce vrstevníků, u nichž se může rozšiřovat kriminální infekce. Také přímo v rodině jsou dívky výchovou přivedeny k větší konformitě a možné porušení norem se posuzuje mnohem přísněji než u chlapců. A také dívky mají pevnější sociální vazby k oběma rodičům, což zpevňuje rodičovský vliv na chování u dcer. Ve výchově u chlapců se více toleruje určitá míra samostatnosti a nezávislosti na rodičích a agresivní chování je častěji chápáno jako pro muže důležitá vlastnost k prosazení.⁷⁹

Existuje klasické rozdělení teorií, které vysvětlují kriminalitu žen a dívek na dvě skupiny:

a) biologické,

b) sociologické.⁸⁰

Proto část teorií pochází z předpokladu, že ženy jsou biologicky determinovány tak, že na rozdíl od mužů vykazují mnohem méně agresivity, dodržují více právo, jsou závislé na vlastních biologických cyklech, prochází rozdílnými biologickými a sociopsychologickými obdobími dospívání. Druhou část teorie lze vložit do skupiny, ve které je kladen důraz na sociální učení a převládá teorie, že ženy a dívky projdou jinou formou socializace než muži, jsou vychovávány jako méně agresivní, více nakloněné k společenským hodnotám, společnost jim poskytuje jiné sociální, ale i ekonomické zařazení.⁸¹

Velmi často se ženy stanou spolupachatelkami trestných činů v roli pomocnic mužů, jejichž motivací není jen vlastní vliv zisku, ale i závislost na mužích.⁸²

---

⁷⁹ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K. *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007.

⁸⁰ MAREŠOVÁ, A. Kriminalita žen. In: VANDUCHOVÁ, M., GŘIVNA, T. *Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám*. Praha, 2008 str. 167.

⁸¹ NETÍK, K., BLATNÍKOVÁ, Š., DIBLÍKOVÁ, S. *Ženy jako pachatelky závažné trestní činnosti (psychologické a kriminologické aspekty)*. Praha, 2007, str. 5-24.

⁸² NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. A KOL. *Kriminologie*. Praha, 2004, str. 124.

Závěrem lze říci, že ženy a dívky se ve velké míře dopouštějí méně závažné trestné činnosti. Je zde malý výskyt opakování trestné činnosti. Převládá páchaní trestného činnosti jako jednotlivce, zřídka se sdružují do gangů a skupin páchajících trestnou činností. Nevyznačují se aktivním přístupem, převládá spíše pasivní chování, často ve formě spolupachatelek a pomocníků při trestné činnosti mužů. Nejčastější kriminalitou u žen je kriminalita hospodářská a majetková. Páchání násilné formy kriminality u žen je nejnižší ze všech druhů kriminality.⁸³

8. Vymezení trestných činů z pohledu práva.

V této kapitole si vymezíme některé trestné činy a jejich zkrácené skutkové podstaty z trestního zákoníku 40/2009 Sb.

8.1. Trestné činy proti životu

§140 Vražda

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

(2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2.....

§ 141 Zabití

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného, bude potrestán trestem odnětí svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

---

⁸³ URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M. a kolektiv. *Ženská delikvence*. Brno, 2004, str. 40.

a) na dvou nebo více osobách,

b) na těhotné ženě, nebo

c) na dítěti mladším patnácti let.

§ 142 Vražda novorozeného dítěte matkou

Matka, která v rozrušení způsobeném porodem úmyslně usmrtí při porodu nebo bezprostředně po něm své novorozené dítě, bude potrestána odnětím svobody na tři léta až osm let.

8.2. Trestné činy proti zdraví

§ 145 Těžké ublížení na zdraví

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1.....

§ 146 Ublížení na zdraví

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1.....

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.⁸⁴

8.3. Trestné činy proti svobodě

§ 173 Loupež

(1) Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo

d) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

(3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.

8.4. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

§ 185 Znásilnění

(1) Kdo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo

kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

---

⁸⁴ <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-1>

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) souloží nebo jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží,

b) na dítěti, nebo

c) se zbraní.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let,

b) spáchá-li takový čin na osobě ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo v jiném místě, kde je omezována osobní svoboda, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.⁸⁵

9. Policejní statistiky

V této kapitole se podíváme na statistiky policie ČR. Statistiky nám pomáhají s tím, jak se celková kriminalita vyvíjí, zda stoupá či klesá, jaká jsou čísla pro celou republiku, kraje ale i okresy. Po roce 1989 byl zaznamenán obrovský nárůst násilné trestné činnosti. Příčinou byla jak změna režimu a chaos v policejním sboru, tak ale i zkreslené statistiky režimu předchozího.

9.1. Nejzávažnější násilná trestná činnost v ČR

V následující statistice lze dobře vidět obrovský nárůst kriminality právě po roce 1989. V roce 1998 dokonce počet vražd přesáhl číslo 300. Nejhorším obdobím jsou

---

⁸⁵ <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-2?full=1>

roky 1992-2000. Počty vražd klesající pod hranici 200 můžeme stabilně pozorovat po roce 2009 až do současnosti. Můžeme tedy říci, že počty těch nejhorších trestných činů klesají až na poloviční hodnoty proti roku 1998.

Tabulka č. 1 – celkový počet vybraných násilných trestných činů od roku 1989 do roku 2018

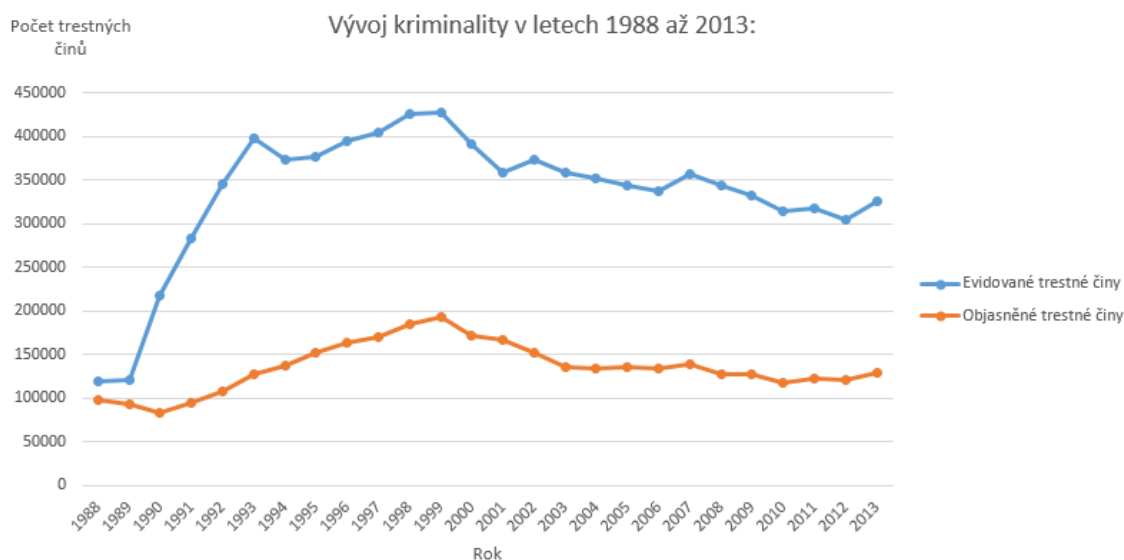
registrované skutky v ČR po letech		
rok	vraždy	loupeže
	TSK 101-106	TSK 131, 132
1989	126	789
1990	212	3855
1991	194	4142
1992	258	3915
1993	278	4109
1994	286	3 826
1995	277	3 978
1996	267	4 281
1997	291	4 751
1998	313	4 306
1999	265	4 817
2000	279	4 699

2001	234	4 372
2002	234	5 468
2003	232	5 508
2004	227	6 107
2005	186	5 550
2006	231	4 783
2007	196	4 856
2008	202	4 641
2009	181	4 687
2010	173	4 019
2011	173	3 881
2012	188	3 416
2013	182	3 051
2014	160	2 547
2015	155	2 022
2016	136	1 646
2017	146	1 585
2018	88	1 144

(Zdroj: www.policie.cz)

Pokud jde o vývoj objasněnosti násilné kriminality, je objasněnost před rokem 1990 skoro stoprocentní. Křivky nápadu a objasněnosti se po roce 1989 vzdalují, když již po roce 1990 křivka objasněnosti kopíruje křivku nápadu násilné trestné činnosti. Objasněnost násilné kriminality je stabilizována trvale na hodnotě kolem 70% a dá se předpokládat, že se toto číslo udrží i do budoucna, a to i přes skutečnost, že v roce 2009 bylo dosaženo objasněnosti násilné kriminality pouze 66,5%. Objasněnost násilné kriminality dosahuje i tak skoro dvojnásobku objasněnosti celkové kriminality. Je to díky tomu, že oběti této násilné trestné činnosti se často dostávají do kontaktu s pachateli a je tedy daleko větší možnost pachatele popsat a identifikovat za použití velkého množství kriminalistických metod například rekognice. Další důvod vysoké objasněnosti násilné kriminality je velké úsilí policie, která tomuto druhu problematiky dává velkou váhu. Důvod je prostý, násilná kriminalita je ukazatelem úspěšnosti osob činných v trestním řízení v boji s kriminalitou a za případné neúspěchy při jejím objasňování by mohly čelit kritice od společnosti.⁸⁶

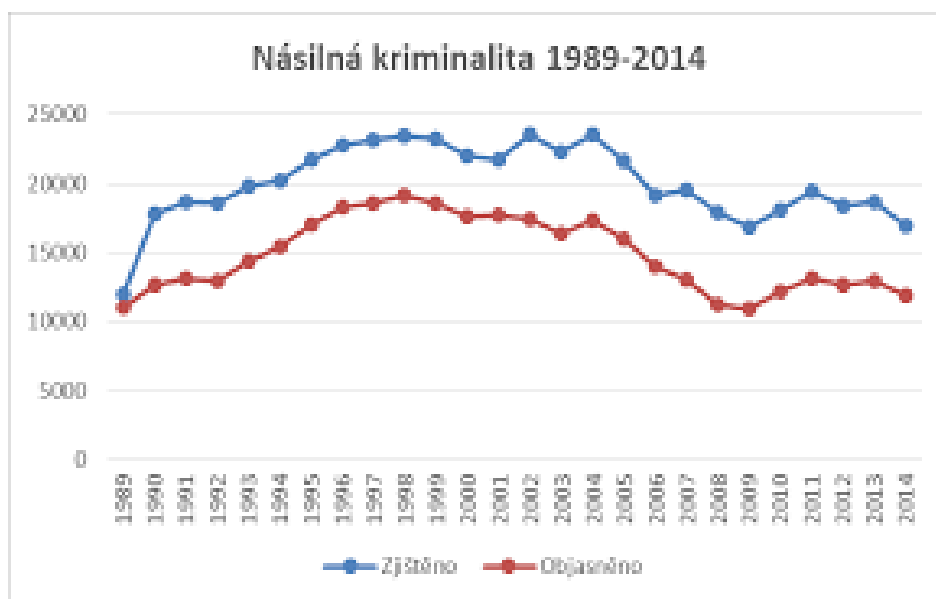
Graf č. 1 – Vývoj celkové kriminality a objasněnosti od roku 1988 do roku 2013

(Zdroj: <https://www.drba.cz/zivot-a-styl/spolecnost/kriminalita-v-cr-kulminovala-10-let-od-listopadu-1989-nyni-klesa.html>)

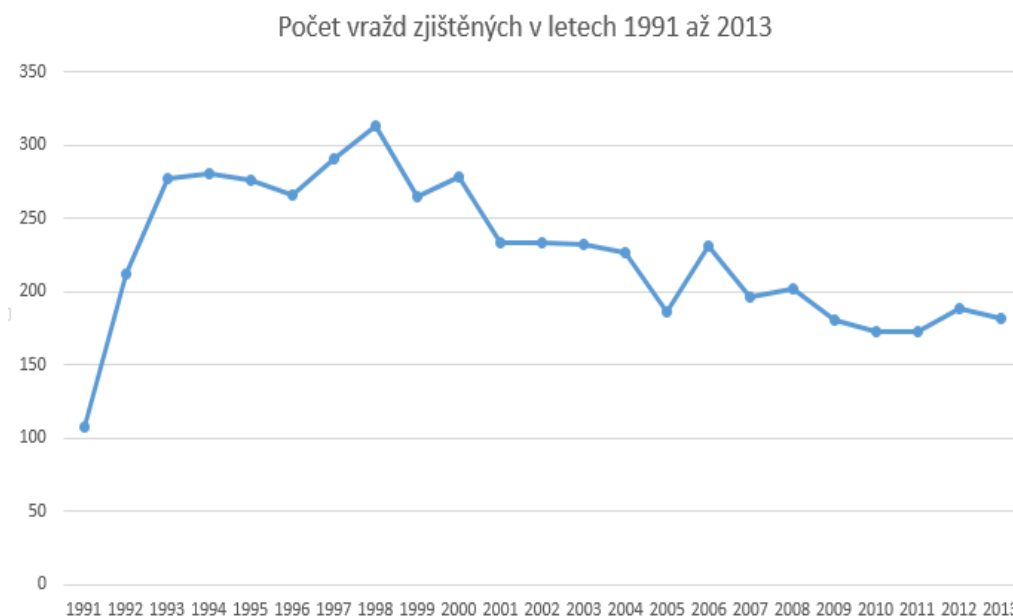
⁸⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, str. 120.

Graf č. 2 – Vývoj násilné kriminality a objasněnosti od roku 1989 do roku 2014

(Zdroj: <http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz>)

Graf č. 3 – Počet zjištěných vražd od roku 1991 do roku 2013

(Zdroj: <https://www.drba.cz/zivot-a-styl/spolecnost/kriminalita-v-cr-kulminovala-10-let-od-listopadu-1989-nyni-klesa.html>)

Závěr

Násilí jako takové, a tedy i násilná kriminalita mají kořeny v kulturních tradicích a způsobu života každé společnosti. Agresivita a násilná kriminalita rostou společně s nedostatkem životních potřeb a také při pocitu nebezpečí. Agresivita není jen vlastností vrozenou, ale i vlastností získanou a postupem času naučenou.

V úvodu práce jsem si položil otázku, zda násilná kriminalita roste a dle zjištěných informací tomu tak není. S postupem času násilná kriminalita v těch nejtěžších formách, kterými jsou vraždy, klesla až na poloviční hodnoty a z dlouhodobého vývoje posledních let násilná kriminalita stagnuje. Není zaznamenán výrazný růst nebo snížení této trestné činnosti. Důvodů, proč násilí po roce 1989 vzrostlo do tak obrovských měřítek, je několik. Těmi nejzásadnějšími je změna politického zřízení od komunismu k demokracii, dále do značné míry nekontrolované otevření hranic, neschopnost policejních složek se s touto situací v počátcích vyrovnat a personální nestabilita bezpečnostních sborů. Dalším negativním faktorem byl nástup tržní ekonomiky, kde poté nevznikala jen násilná kriminalita, ale prolínalo se několik kriminalit dohromady, a to se vznikem nových možností a svobod občanů. Každý si v té době svobodu vysvětloval dle svého, a to byl také případ orlických vrahů, kde pocit nedotknutelnosti a svobody dával prostor činům, které se v té době staly.

Vliv médií na prezentaci násilí má obrovský vliv. Média si jsou dobře vědoma, že divácky atraktivní budou právě zprávy o násilí, které se děje okolo nás, i když je proti roku 1989 násilná kriminalita na podstatně nižší úrovni. Roste pak pocit, že násilí páchané v našem okolí je všudypřítomné. Sledování těchto zpráv, filmů či hraní násilných her vede k rezistentnosti vůči násilí napříč věkovými skupinami.

V této bakalářské práci jsem si osvojil základní pojmy zabývající se násilnou kriminalitou, vysvětlil několik příčin páchání násilné kriminality, vlivu médií a popisu typologií pachatele násilné trestné činnosti.

Seznam zdrojů

Literární zdroje:

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2004. ISBN 80-7357-026-2

NOVOTNÝ, O. ZAPLETAL, J. a kol. *Základy kriminologie*. Praha: UK, 1993 ISBN 80-7066-821-0

SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012. ISBN 978-80-7380-389-6

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005 ISBN 80-7179-813-4

HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha: Nakladatelství Leges, 2009 ISBN 978-80-87212-27-1

DIANIŠKA, G. Et al. *Kriminológia*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011 ISBN 978-80-7380-344-5

ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009 ISBN 978-80-7380-213-4

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006 ISBN 80-86898-73-3

ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998 ISBN 80-85858-70-3

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3.vyd., Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008 ISBN 978-80-7357-409-3

ZAPLETAL, J. *Úmyslná usmrcení*. Praha, VÚK, 1980

ZAPLETAL, J. *K problematice násilí a násilné kriminality v současnosti*. Kriminalistika. Praha: Policejní prezidium, 1994

DOUGLAS, J. E. a kol. *Crime Classification Manual. A Standard System for Investigating and Classifying Violent Crimes*. San Francisco: Jossey – Bass, 1997 ISBN 978-0-7879-8501-1

SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového TZ*. České Budějovice: VŠERS, 2010. ISBN 978-80-86708-21-8

HERETÍK, A. *Extrémna agresia I. Forezná psychológia vraždy*. Nové Zámky: Psychoprof, s.r.o., 1999 ISBN 978-80-89322-11-4

HERETIK, A. *Základy foreznej psychológie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1994 ISBN 80-08-01870-4

NETÍK, K. a kol. *Sexuální delikvence, sexuálně motivované vraždy, psychologický profil pachatele. Nepublikovaná Závěrečná zpráva řešení grantového úkolu MV ČR, Zvýšení efektivity ohledání místa činu u nejzávažnějších násilných deliktů*. Praha: MV ČR, 1997

HOŘÁK, J. *Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd*. Praha: UK v Praze, 2011

TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. Praha: GRADA Publishing, a.s. 2010 ISBN 978-80-247-2982-4

BLATNÍKOVÁ, Š., Netík, K. *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha: IKSP, 2007 ISBN 978-80-7338-063-2

MAREŠOVÁ, A. *Kriminalita žen*. In: VANDUCHOVÁ, M., GŘIVNA, T. Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám. Praha: Aspi, Wolters Kluwer, 2008 ISBN 978-80-7357-365-2

URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M. a kolektiv. *Ženská delikvence*. Masarykova univerzita Brno, 2004 ISBN 80-210-3608-7.

Elektronické zdroje:

NAŠE PORODNICE: babybox [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<http://www.naseporodnice.cz/babybox.php>

IDNES: zprávy [online]. [cit.2019-06-10]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/dna-u-kmetinevsi-vrazdil-skolak.A040910_133224_krimi_ton

IDNES: zprávy [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/mladik-ktery-v-krupce-zbil-a-znasilnil-dvanactileteho-zacal-loupit-uz-jako-dite.A101122_132948_usti-zpravy_alh

NOVINKY: přepadení [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/krimi/490851-lupici-prepadli-pumpu-na-melnicku-zabili-prodavacku.html>

BLESK: článek [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/10211/duchodce-vrazdil-kvuli-plevelu.html>

ZÁKONY: centrum [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-1>

ZÁKONY: centrum [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-2?full=1>

STATISTIKA: kriminalita [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: www.policie.cz

KRIMINALITA: *kulminace* [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<https://www.drba.cz/zivot-a-styl/spolecnost/kriminalita-v-cr-kulminovala-10-let-od-listopadu-1989-nyni-klesa.html>)

NÁSILNÁ KRIMINALITA: *graf* [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz>)

KRIMINALITA: *kulminace* [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<https://www.drba.cz/zivot-a-styl/spolecnost/kriminalita-v-cr-kulminovala-10-let-od-listopadu-1989-nyni-klesa.html>)